

Razem dla Edukacji

**Stowarzyszenie
„Wspólnota Polska”**

***Scenariusz zajęć:
Droga do niepodległości***

Szkoła Podstawowa w Lipówce w Wilnie

Scenariusz lekcji otwartej **przeprowadzonej 18 października 2017 roku** ***pt. „Droga do niepodległości”***

CELE:

Po zakończonych zajęciach uczeń:

- Rozumie istotę patriotyzmu, honoru, tożsamości narodowej;
- Wymienia przykłady walki narodu polskiego i litewskiego o wolną i niepodległą ojczyznę;
- Wie, że Święto Odzyskania Niepodległości jest najważniejszym świętem państwowym w krajach;
- Zna postacie Józefa Piłsudskiego i Jonasa Basanavičiusa;
- Utrwala umiejętność dyskusji;
- Nabywa umiejętność poprawnego komunikowania się oraz budowania pozytywnych relacji w stosunkach międzyludzkich.

METODY I FORMY PRACY:

- Praca zespołowa, indywidualna;
- Miniwykład tematyczny;
- Dyskusja;
- Elementy dramy.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- Informacje historyczne na temat Świąt Niepodległości
- Daty: 1772, 1793, 1795, 1794, 1830, 1863, 1914 - 1918, 11 listopada 1918, 16 lutego 1918, 11 marca 1990 r.;
- Prezentacja multimedialna;
- Film;
- Mapa Europy 1914-1918;
- Znaczki „Multimedialna lekcja historii”.

UCZNIOWIE: uczniowie 8-9 klas ze Szczyrku i uczniowie 10 klasy z Wilna

NAUCZYCIEL: nauczyciel metodyk historii Irena Pruszczonokiene.

I) WPROWADZENIE:

Przywitanie gości, zapoznanie się, wprowadzenie do lekcji, wyjaśnienie tematu i okoliczności w jakich się spotkaliśmy. Podział na grupy.

II) REALIZACJA

Nauczyciel: Często słyszymy słowa: ojczyzna, jesteśmy dumni za ojczyznę, jesteśmy zadowoleni lub niezadowoleni, zaczynamy się denerwować. Na co dzień jednak nie myślimy o tym, co to jest dobro wspólne, poczucie tożsamości, nasza kultura, wolność, godność. W przeszłości nie zawsze tak było. Musieliśmy bronić swojej wolności. Często ryzykować życiem.

Pamiętamy także, że w historii naszych dwóch narodów było wiele wspólnych przeżyć.
(Czym dla Was jest OJCZYZNA?) – odpowiedzi uczniów.

Przybliża się 100- setna rocznica odzyskania, w 1918 roku, niepodległości przez Polskę i Litwę. 123 lata kraje nie istniały na mapie Europy. Żyły jednak narody i jego kultura. Zapraszam na krótki rys historyczny dotyczący odzyskania niepodległości naszych państw.

Temat lekcji „Droga do niepodległości”.

Prezentacja multimedialna.

– Te trzy daty rozpoczęły tragedię naszych narodów - **1772, 1793, 1795**. Co to za daty?

(To daty trzech rozbiorów Polski.)

– Bardzo dobrze. Wymieńcie i pokażcie na mapie państwa zaborcze.

(Rosja, Prusy i Austria.)

– Polacy i Litwini raz po raz czynili wysiłki, by odzyskać wolność - **wskazuje datę 1794**.

– W 1794 roku próbowano jeszcze pod wodzą Tadeusza Kościuszki zażegnać ostatni rozbiór, lecz próba była daremna. Przypomnijmy kto na Litwie dowodził powstańcami?

(Jakub Jasiński)

N – Omawiając tę ilustrację („ **Przysięga T.Kościuszki na Rynku w Krakowie**”) zaczytajmy wiersz, który jak najbardziej pasuje nam do lekcji.

(Czytaję uczniowie z Wilna i Szczyrku)

*Na krakowskim rynku wszystkie dzwony biją,
Cisną się mieszkańcy z wyciągniętą szyją.
Na krakowskim rynku – tam ludu gromada,
Tadeusz Kościuszko dziś przysięgę składa.*

*Zagrzmiały okrzyki jak tysięczne działa,
Swego bohatera wita Polska cała.*

*Wszedł pan Kościuszko w krakowskiej sukmanie,
Okrył jasne czoło, to na powitanie.*

*Odkrył jasne czoło, klęknął na kolana:
Ślubuję ci życie, ojczyzno kochana.
Ślubuję ci wiarę, ślubuję ci życie,
Za Bożą pomocą wolność wrócić muszę.*

*A mówił te słowa w tak ogromnej ciszy,
Zdało się, że Pan Bóg tę przysięgę słyszy.
Zapłakali, zasłochał naród dookoła
„Niech żyje – zawołał – Litwa i Korona”.*

– Bardzo ładnie. Dziękuję. Niestety ostatnia próba uratowania państwa była przegrana.

Niedługo potem odżyły na nowo nadzieje dwóch narodów. **Nadszedł pamiętny rok 1830 – 1831 .**

29 listopada młodzi żołnierze ze Szkoły Podchorążych w Warszawie pod wodzą Piotra Wysockiego chwycili za broń i ruszyli przeciwko wojskom rosyjskim. Tak rozpoczęło się

powstanie listopadowe, które przerzuciło się i na tereny Litwy.

Dowódcy – Chłapowski, Dembiński, Plater.

Nasi potomkowie byli słabo przygotowani do wojny z Rosją. Powstanie upadło.

– Kolejny zryw - to powstanie styczniowe, kolejna próba, by uczynić kraj wolnym. Kto pamięta datę?

(1863 - 1864 r.)

Wykorzystując trudną sytuację w Rosji Polacy zorganizowali w 1863 r. **powstanie styczniowe.**

Dowódcy – K.Kalinowski, Z.Sierakowski, ks.A.Mackiewicz.

I ZNOWU PRZEGRANA!

N. 1 sierpnia 1914 roku wybuchła wojna pomiędzy Rosją a Niemcami i Austrią. W sercach Polaków zapłonęła nadzieja, że nadchodzi wyzwolenie. Ci, co żyli w zaborze rosyjskim, musieli walczyć po stronie rosyjskiej, a ci z zaboru niemieckiego i austriackiego po stronie przeciwnej.

Karykatura” I wojna światowa” (Dlaczego tak zostały przedstawione państwa?) – odowiedzi uczniów.

To była tragedia narodu polskiego, walka bratobójcza. Mieszkańcy Litwy także zmuszeni byli walczyć w szeregach armii carskiej, niemieckiej.

N. Po raz pierwszy w historii trzech zaborcy stanęli do walki przeciwko sobie .

Człowiekiem, który przyczynił się do odzyskania niepodległości Polski był **Józef Piłsudski**, twórca Legionów Polskich walczących z zaborcami, **Naczelnik Państwa, Marszałek.**

Józef Piłsudski ur. w Żuławie na Litwie. Fragenty filmu o J.Piłsudskim.

Pieśń Legionów „Pierwsza brygada” – materiał rozdzielnicy, wspólne śpiewanie.

11 listopada 1918 roku Polska była nareszcie wolna. Cieszyli się wszyscy Polacy. Dzień 11 listopada obchodzimy jako Święto rocznicy odzyskania niepodległości.

Niepodległość na Litwie była ogłoszona przez Tarybę Litewską w składzie 20 osób na czele z Jonasem Basanavičiusem. Fragmenty z życia bohatera. Cmentarz Rossa.
(Wypowiedzi uczni ze Szczyrku na temat zwiedzania Rossy i Mauzoleum).

Ciekawostka. Losy dwóch braci Narutowiczów.

Gabriel Narutowicz (ur. 29 marca 1865 w Telszach zm. 16 grudnia 1922 w Warszawie) – polski inżynier hydrotechnik, elektryk, profesor Politechniki w Zurychu, minister robót publicznych, minister spraw zagranicznych, pierwszy prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Stanisław Narutowicz (ur. 2 września 1862 w Brewikach, zm. 31grudnia 1932 w Kownie) – polski, prawnik, ziemianin żmudzki, litewski działacz polityczny, członek Taryby, sygnatariusz aktu niepodległości Litwy, brat prezydenta Rzeczypospolitej Gabriela Narutowicza.

16 lutego 1918 r. w Domu Sygnatariuszy przy ul. Zamkowej 26 w Wilnie był podpisany Akt Nieodległości Litwy. Gazeta „Lietuvos Aidas”, w której był nadrukowany ten dokument. Niepodległością Litwa cieszyła się do 1940 r. Następnie okres sowietyzacji 1940-1941, 1941-1944 –okres okupacji hitlerowskiej, 1945 – reokupacja sowiecka, odrodzenie niepodległości państwa litewskiego **nastąpiło 11 marca 1990 .**

Dzień 11 listopada w Polsce ustanowiono świętem państwowym po raz pierwszy dopiero w 1937 roku. W latach 1939-44 podczas okupacji hitlerowskiej oraz w okresie od 1945 do 1989 roku, w czasie rządów komunistycznych obchodzenie święta 11 listopada było zakazane. Dopiero w roku 1989, ustawą Sejmu, przywrócono obchody tego święta, od tego roku Święto Niepodległości jest najważniejszym świętem państwowym. Święto obchodzone jest w całym kraju, lecz najważniejsze obchody odbywają się w Warszawie na placu Józefa Piłsudskiego przed Grobem Nieznanego Żołnierza.

Ciekawostka. Historia współczesna. Odnalezienie oryginału Aktu Niepodległości Litwy w archiwach w Niemczech przez prof. Kowieńskiego Uniwersytetu Liudasa Mażyliisa w marcu miesiącu 2017 r.

Patriotyzm wczoraj i dzisiaj - (charakterystyka porównawcza, wypowiedzi uczni).

Wymieniamy symbole państw.

Praca w grupach. Sprawdzamy siebie!

III)ZAKOŃCZENIE:

Czas nieuchronnie upływa. Obowiązkiem nas żyjących jest ocalić od zapomnienia pamięć o tych, którzy swoją postawą i zaangażowaniem dawali przykład bohaterstwa i patriotyzmu. **Wspólna pieśń „ Jak długo w sercach naszych”.**

Podziękowanie przybyłym gościom, wręczenie znaczków.

Załącznik 1.

(Przysięga Kościuszki) – wiersz.

*Na krakowskim rynku wszystkie dzwony biją,
Cisną się mieszkańcy z wyciągniętą szyją.
Na krakowskim rynku – tam ludu gromada,
Tadeusz Kościuszko dziś przysięgę składa.*

*Zagrzmiały okrzyki jak tysięczne działa,
Swego bohatera wita Polska cała.
Wszedł pan Kościuszko w krakowskiej sukmanie,
Okrył jasne czoło, to na powitanie.*

*Odkrył jasne czoło, klęknął na kolana:
Ślubuję ci życie, ojczyzno kochana.
Ślubuję ci wiarę, ślubuję ci życie,
Za Bożą pomocą wolność wrócić muszę.*

*A mówił te słowa w tak ogromnej ciszy,
Zdało się, że Pan Bóg tę przysięgę słyszy.
Zapłakali, zaszlochał naród dookoła
„Niech żyje – zawołał – Litwa i Korona”.*

My pierwsza brygada

Legiony to żołnierska nuta
Legiony to straceńców los
Legiony to żołnierska buta
Legiony to ofiarny los!

My pierwsza brygada
Strzelecka gromada
Na stos!
Rzuciliśmy swój życia los,
Na stos, na stos!

O ileż mąk, ileż cierpienia
O ileż krwi, przelanych łez,
Pomimo to nie ma zwątpienia,
Dodawał sił wędrówki kres...

My pierwsza brygada
Strzelecka gromada
Na stos!
Rzuciliśmy swój życia los,
Na stos, na stos!

Mówili żeśmy stumanieni
Nie wierząc w to że chcieć to móc!
Leliśmy krew osamotnieni
A z nami był nasz drogi wódz!

My pierwsza brygada
Strzelecka gromada
Na stos!
Rzuciliśmy swój życia los,
Na stos, na stos!

Załącznik 3.

Praca w grupach. „Tak” czy „Nie”

I grupa

- Tadeusz Kościuszko rozpoczął powstanie 1794-1804 r.
- Święto niepodległości Polski obchodzimy 11 września.
- Ukraina i Białoruś graniczą z Polską.
- Polska przyjęła chrzest od Litwy.
- Józef Piłsudski to Marszałek Polski.

II grupa

- Litwa niepodległość odzyskała 16 lutego 1918 r.
- Powstanie 1830-1831 rozpoczęło się na Litwie.
- Cmentarz Rossa znajduje się w Trokach.
- Józef Piłsudski jest pochowany na Rossie, serce zaś – na Wawelu.
- Taryba Litewska składała się z 20 osób.

III grupa

- Zygmunt Sierakowski to malarz Polski, który namalował dawną Warszawę.
- Józefa Piłsudski miał pseudonim Ziuk.
- Wawel znajduje się w Warszawie.
- Litwa graniczy z Polską i Białorusią.
- 11 marca 1990 r. to dzień przywrócenia niepodległości Litwy.

Załącznik 4. (pieśń)

Jak długo na Wawelu

Jak długo w sercach naszych
Choć kropla polskiej krwi,
Jak długo w sercach naszych
Ojczysta miłość tkwi,

Stać będzie kraj nasz cały,
Stać będzie Piastów gród,
Zwycięży Orzeł Biały,
Zwycięży polski lud.

Jak długo na Wawelu
Brzmi Zygmuntowski dzwon,
Jak długo z gór karpackich
Rozbrzmiewa polski ton,

Stać będzie...

Jak długo Wisła wody
Na Bałtyk będzie słać,
Jak długo polskie grody
Nad Wisłą będą stać.

Stać będzie...

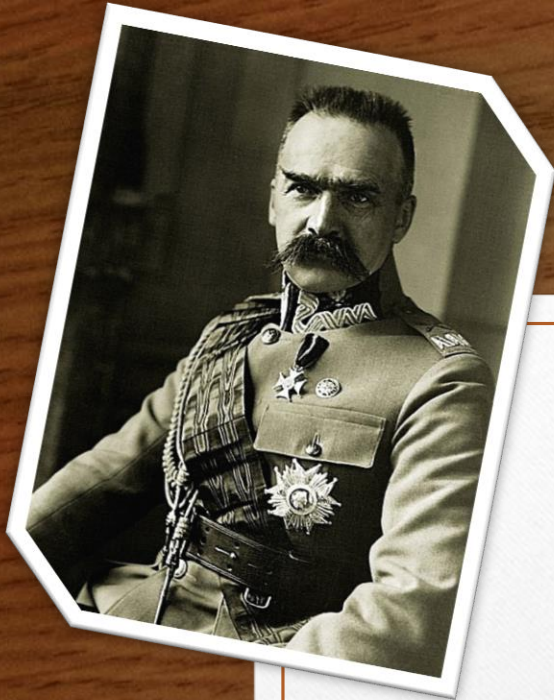
Sprawozdanie z lekcji historii

W dniu 18 października 2017r. odbyła się wyjątkowa lekcja historii. Byli na niej obecni uczniowie klasy 10 ze Szkoły na Lipówce w Wilnie oraz uczniowie 8-9 klas ZSPIG Nr 2 im. Królowej Jadwigi ze Szczyrku. Temat lekcji – „Droga do niepodległości”. Lekcję prowadziła nauczyciel metodyk historii Irena Pruszczonokiene, która zaprosiła na krótki rys historyczny dotyczący odzyskania niepodległości przez Litwę i Polskę. Celem lekcji było, aby uczniowie po zakończonych zajęciach:

- rozumieliby istotę patriotyzmu, honoru, tożsamości narodowej;
- umieliby wymienić przykłady walki narodu polskiego i litewskiego o wolną i niepodległą ojczyznę;
- wiedzieliby, że Święto Odzyskania Niepodległości jest najważniejszym świętem państwowym w krajach;
- nabyliby umiejętność poprawnego komunikowania się oraz budowania pozytywnych relacji w stosunkach międzyludzkich.

Lekcja rozpoczęła się od pytania „Czym dla każdego z nas jest Ojczyzna?”. W trakcie lekcji przeglądano prezentację, recytowano, dyskutowano, odpowiadano na pytania, obejrzano fragmenty filmu o J. Piłsudskim. Najwięcej emocji wzbudziły pieśni patriotyczne, które śpiewali wszyscy uczniowie.

Na koniec poświęciliśmy trochę czasu na sprawdzenie wiedzy z historii. Pracowaliśmy w grupach. Podczas podsumowania zgodziliśmy się, że jak trudną drogę do niepodległości przebyły naród polski i litewski. Wyjaśniliśmy, że zmieniają się priorytety życiowe. Obowiązkiem nas żyjących jest ocalić od zapomnienia pamięć o tych, którzy swoją postawą i zaangażowaniem dawali przykład bohaterstwa i patriotyzmu. Na pamiątkę o lekcji uczniowie otrzymali znaczki „Lekcja multimedialna z historii”.

Józef Piłsudski

„Pamiętaj, że wartość ma nie to, co ty mówisz, ale to, jak się to odbija w mózgu słuchającego”

Józef Piłsudski

Dzieciństwo

Józef Klemens Piłsudski urodził się **5 grudnia 1867 r.** w Zuluwie pod Wilnem. Pochodził z zamożnej, dobrze wykształconej rodziny, o wyraźnie patriotycznych tradycjach. W wieku **10 lat** władał trzema językami: rosyjskim, francuskim i niemieckim. Był znany z ciętego języka i dużego poczucia humoru.

Zesłanie na Syberię

Gdy Piłsudski miał 20 lat i właśnie rzucił **studia medyczne**,
aresztowano go za rzekomy udział
w spisku na życie cara, przez co kolejne 5 lat spędził na zesłaniu
na Syberii.

*Z Syberii nie wraca się w ogóle albo wraca się
zupełnie odmienionym*

Po powrocie do Wilna przyszły marszałek wstąpił do PPS (Polskiej Partii Socjalistycznej), szybko zrobił tam **karierę**. Był znany pod pseudonimem **Wiktor i Mieczysław**. W 1900 roku został ponownie zatrzymany, ale w areszcie udął **chorobę psychiczną**, dzięki czemu został przewieziony na badania do Petersburga, gdzie została zorganizowana ucieczka.

Żony

Maria Pilsudska (1899 -1921 r.)

Aleksandra Pilsudska (1921-1935 r.)

Józef Piłsudski z córkami,
Jadwigą i Wandą.

Dobry wódz

Piłsudski jako **naczelny wódz**, pokonując Armię Czerwoną w Bitwie pod Warszawą (znanej jako „cud nad Wisłą”), obronił **niepodległość Polski** i uchronił Europę przed rozprzestrzenieniem się rewolucji.

NIEPODLEGŁOŚĆ

10 listopada Rada Regencyjna przekazała Piłsudskiemu dowództwo nad
wojskiem oraz
misję tworzenia rządu, a **11 listopada 1918r** zakończyła się I wojna światowa. Po
123 latach Polska wróciła na mapę Europy.

Śmierć

Józef Piłsudski zmarł na raka 12 maja 1935 (67 lat) roku w Warszawie.

Jego ciało spoczywa na Wawelu, serce zaś na wileńskim cmentarzu na
Rossie.

Ciekawostki:

1. Ulubiony pies Piłsudskiego wabił się ... **Pies**.
 2. Józef Piłsudski był wielbicielem twórczości **Juliusza Słowackiego**, którego uważał za największego poetę.
 3. Józef Piłsudski uznawał **szachy** i **stawianie pasjansa** za doskonałą rozrywkę.
 4. W kondukcie żałobnym podążającym ulicami Krakowa dwaj oficerowie prowadzili klacz wydaną na świat przez **Kasztankę** – Merę.
-
5. Józef Piłsudski był nałogowym **palaczem**.
 6. W trakcie swojego życia **zmienił wyznanie** z rzymskokatolickiego na luterańskie.
 7. Józef Piłsudski zmarł 12 maja 1935 r. o godz. 20:45 w ulubionym narożnym pokoju w **Belwederze**.

Bibliografia:

- Grafika
- Wikipedia
- Plansze dydaktyczne Józef Piłsudski
- 2017 rok Józefa Piłsudskiego
- CIEKAWOSTKI
- Kalicki W., *Powrót do Sulejówka*, Warszawa 2001
- Kucharczyk K., *Piłsudski, burzliwe życie w niespokojnych czasach*, Warszawa 2011
- Urbankowski B., *Józef Piłsudski. Marzyciel i strateg*. Poznań 2014

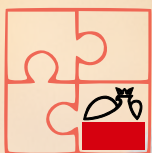
DZIĘKUJEMY

PREZĘTACJE PRZYGOTOWAŁY:

PAULINA FIEDOR

ANNA CHMURA

LAURA OCHMAN

**Razem
dla Edukacji**

**Stowarzyszenie
„Wspólnota Polska”**

www.razemdlaedukacji.org.pl

**MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ**

**OŚRODEK DOSKONALENIA
NAUCZYCIELI**
STOWARZYSZENIA „WSPÓLNOTA POLSKA”

Podlaski Oddział Stowarzyszenia
„Wspólnota Polska” w Białymstoku

Projekt realizowany ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach konkursu „Rodzina polonijna”.